

NPRU

Nakhon Pathom
Rajabhat University

1632201

**การวิเคราะห์และสังเคราะห์
เนื้อหาสารสนเทศ 1**

จัดทำโดย

รองศาสตราจารย์เบญจรัตน์ สีทองสุข

1632201

**การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศ 1
การกำหนดหัวข้อเรื่องในรายการสืบค้น
ตอนที่ 3**

จัดทำและบรรยายโดย

รองศาสตราจารย์เบญจรัตน์ สีทองสุข
benjarat@webmail.npru.ac.th

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การกำหนดหัวเรื่องเพิ่มเติม

- ❑ คำจากคู่มือการกำหนดหัวเรื่องไม่เพียงพอที่จะใช้
- ❑ บรรณารักษ์สามารถกำหนดคำขึ้นใช้เป็นหัวเรื่องเพิ่มเติมได้
- ❑ ศึกษาลักษณะของคำที่กำหนดเป็นหัวเรื่องในคู่มือที่ใช้
- ❑ เขียนหัวเรื่องที่กำหนดใหม่ เพิ่มลงไปในบัญชีหัวเรื่องเรียงตามลำดับอักษรต่อจากคำเดิมที่มีอยู่
- ❑ เขียนเลขหมู่และคำอธิบายขอบเขตของหัวเรื่องใหม่ให้ชัดเจนเพื่อจะได้นำไปใช้ได้อย่างสะดวกและถูกต้อง

หลักการกำหนดหัวเรื่องเพิ่มเติม

- ❑ กำหนดหัวเรื่องด้วยคำหรือวลีใหม่ ๆ
- ❑ ใช้ศัพท์ทางเทคนิค
- ❑ ใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษา
- ❑ มีความหมายใกล้เคียงกับเรื่องที่ต้องการ
- ❑ กำหนดหัวเรื่องโดยแปลจากหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

กำหนดหัวเรื่องด้วยคำหรือวลีใหม่ ๆ

- ใช้คำที่คนทั่วไปนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย
- เข้าใจความหมายชัดเจน เป็นที่ยอมรับกันในสังคมปัจจุบัน ใช้แทนเนื้อเรื่องที่ต้องการได้

5

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ใช้ศัพท์ทางเทคนิค

- ใช้ศัพท์เทคนิคหรือศัพท์เฉพาะทางวิชาการ
- เป็นคำที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เป็นที่ยอมรับในหมู่นักวิชาการ โดยควรใช้ตาม **ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน**
  - เทคโนโลยีชีวภาพ

--การปลูกถ่าย (--Transplantation)

ใช้เป็นหัวเรื่องย่อยตามหลังชื่ออวัยวะและเนื้อเยื่อของร่างกาย เช่น
ไต--การปลูกถ่าย

6

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ใช้คำที่ถูกต้องตามหลักภาษา

× **ไม่ใช่คำพูด หรือ คำแสลง**

- ใช้คำที่มีความถูกต้องตามหลักภาษา
- ควรใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานตรวจสอบการเขียนให้ถูกต้องตามอักขระวิธี
  - ทอफी
  - เทอร์โมมิเตอร์

มีความหมายใกล้เคียงกับเรื่องที่ต้องการ

- เครื่องแกง
- บ้านดิน

กำหนดหัวเรื่องโดยแปลจากหัวเรื่องภาษาอังกฤษ

- ให้ใช้คำที่แปลมาจากคู่มือกำหนดหัวเรื่องภาษาอังกฤษเช่น หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน หรือของ **Sears List of Subject Headings** การแปลนั้นให้แปลเทียบเคียงให้ถูกต้องตามหลักของการใช้ภาษาด้วย
  - การวิ่งออกกำลังกาย   แปลจากคำว่า   (jogging)
  - การพิสูจน์อักษร   แปลจากคำว่า   (proof-reading)
  - พลังงานลม   แปลจากคำว่า   (wind power)
  - ผ้าอ้อม   แปลจากคำว่า   (diapers)

หัวเรื่องที่กำหนดเพิ่มเติมได้เอง

- คำนามที่ใช้เป็นชื่อเฉพาะต่าง ๆ
  - ชื่อบุคคล และนิติบุคคล
  - ชื่อวงศ์ตระกูล
  - ชื่อสถานที่ทางภูมิศาสตร์ (ใช้ตามที่ปรากฏในหนังสือ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศของราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง การกำหนดชื่อทวีป ประเทศ เมืองหลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ และการเขียนชื่อจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ)

ชื่อบุคคล

- มักใช้กับหนังสือชีวประวัติบุคคล
- ผู้มีฐานันดรศักดิ์ บรรดาศักดิ์ ให้นำฐานันดรศักดิ์ หรือ บรรดาศักดิ์นั้น มาไว้ท้ายชื่อ ตามหลังเครื่องหมายจุลภาค ตามด้วยปีเกิด ปีตาย
  - เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ, 2498- .
  - คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว., 2454-2538.
  - อนุমানราชชน, พระยา, 2431-2512.
  - มณีรัตน์ บุนนาค, ท่านผู้หญิง
  - กระมล ทองธรรมชาติ
  - คลินตัน, บิลล์, ค.ศ. 1946-

ชื่อวงศ์ตระกูล

- ใช้กับหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัตินามสกุลหรือ เรื่องเกี่ยวกับสกุลนั้น ๆ โดยตรง ใช้ชื่อสกุลเป็นหัวเรื่องย่อยตามหลังหัวเรื่องนามสกุล
  - นามสกุล -- จักรพันธ์
  - นามสกุล -- บุนนาค

ชื่อสถานที่ทางภูมิศาสตร์

- ใช้ตาม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศของราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง การกำหนดชื่อทวีป ประเทศ เมือง หลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ และการเขียนชื่อจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ
- ชื่อทางราชการของประเทศ รัฐ จังหวัด อำเภอ ตำบล
  - ไทย นครปฐม โพลาราม ดอนยายหอม

ชื่อสถานที่ทางภูมิศาสตร์

- กลุ่มประเทศ
  - กลุ่มประเทศอาเซียน สหราชอาณาจักร
- ชื่อตามลักษณะภูมิศาสตร์: ภูเขา หมู่เกาะ มหาสมุทร แม่น้ำ เทือกเขา เขื่อน ฯลฯ
  - หมู่เกาะสิมิลัน เกาะตะรุเตา แม่น้ำแม่กลอง ดอยอินทนนท์

ชื่อสัญชาติ ชื่อภาษา วรรณคดี

- สัญชาติ -- ไทย
- สัญชาติ -- เยอรมัน
- =====
- ภาษามคธ
- ภาษาญี่ปุ่น
- ภาษาญี่ปุ่น – ล้านวน
- =====
- วรรณคดีจีน
- วรรณคดีฝรั่งเศส

ชื่อสงคราม ชื่อสนธิสัญญา

- สงครามครูเสด
- สงครามเวียดนาม, ค.ศ. 1911-1975.
- สงครามอ่าวเปอร์เซีย
- =====
- สนธิสัญญาปารีส
- สนธิสัญญาสันติภาพ

ชื่อเชื้อชาติและชนพื้นเมือง ชื่อเทศกาล พิธีและวันสำคัญ

- แม่่ว
- เย้า
- กระเหรี่ยง
- =====
- วันแม่
- วันลอยกระทง
- เทศกาลกินเจ
- พิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ
- ตรียัมปวาย

17

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ชื่อนิติบุคคลประเภทต่าง ๆ

- กรมควบคุมมลพิษ
- สมาคมคนรักช้าง
- มูลนิธิสายใจไทย
- บริษัทการบินไทย

18

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ชื่ออาคาร สวนสาธารณะ เรือเดินสมุทร

- บิ๊กเบน
- สวนหลวง ร.9
- ดุสิตธานี
- ซีทรานควีน

19

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ชื่อคัมภีร์ต่าง ๆ ทางศาสนา

- รวมทั้งวรรณกรรมทางศาสนาที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ชื่อเทพเจ้า
ในเทพปกรณัม
  - กุราาน
  - ไบเบิล
  - พระไตรปิฎก
  - ฤคเวท

20

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

सामान्यनाम

□ ชื่อพืช ชื่อสัตว์

ต้นไม	ผลไม้	ผัก	ดอกไม้	สัตว์
ประดู่	กล้วย	แตงกวา	กุหลาบ	ม้า
ฟ้าทะลายโจร	มังคุด	ฟักทอง	กล้วยไม้	สุนัข
สัก	ละมุด	มะระ	เฟื่องฟ้า	สุกร
หนามพุดดอ	ลำไย	ผักกาด	บานชื่น	โค

सामान्यनाम

□ ชื่อโรค ชื่อกีฬา ชื่อเครื่องดนตรี ชื่อเคมีภัณฑ์ ชื่อแร่ธาตุ ชื่ออวัยวะ ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

ชื่อโรค	ชื่อกีฬา	ชื่อเครื่องดนตรี	ชื่อเคมีภัณฑ์	ชื่อแร่ธาตุ	ชื่ออวัยวะ
ไขเลือดออก	เซปักตะกร้อ	กลอง	พลาสติก	ดีบุก	ปอด
วัณโรค	ฟุตบอล	กีตาร์	สนุ่	ทองคำ	คอ
มะเร็ง	เทนนิส	ขิม	ผงซักฟอก	ทองแดง	จมูก
ริดสีดวงตา	ยูโด	ระนาด	แอมโมเนีย	แมงกานีส	หัวใจ
ไขหวัดนก	มวย	ซอด้วง			เท้า

सामान्यनाम

- ชื่อเครื่องมือเครื่องใช้ประเภทต่าง ๆ
  - โต๊ะ
  - เก้าอี้
  - เลื่อย
- ชื่อการละเล่นต่าง ๆ
  - มอญซ่อนผ้า
  - รีรีข้าวสาร

1632201

**การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศ 1
การลงรายการหัวเรื่องแบบมาร์ก**

จัดทำและบรรยายโดย

**รองศาสตราจารย์เบญจรัตน์ สีทองสุข
benjarat@webmail.npru.ac.th**

**สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม**

6XX รายการเพิ่มหัวเรื่อง

- ❑ **600** รายการเพิ่มหัวเรื่องชื่อบุคคล
- ❑ **610** รายการเพิ่มหัวเรื่องชื่อนิติบุคคล
- ❑ **611** รายการเพิ่มหัวเรื่องชื่อการประชุม
- ❑ **630** รายการเพิ่มหัวเรื่องชื่อเรื่องแบบฉบับ
- ❑ **650** รายการเพิ่มหัวเรื่องทั่วไป
- ❑ **651** รายการเพิ่มหัวเรื่องที่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์
- ❑ **653** คำศัพท์ที่ไม่ได้ควบคุม

25

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

600 หัวเรื่องชื่อบุคคล

- ❑ **ตัวบ่งชี้ตัวที่ 1 ประเภทของชื่อบุคคล**
  - 0 ชื่อต้น หรือเป็นชื่อที่ประกอบด้วยคำ วลี อักษรย่อ ตัวเลข
  - 1 ชื่อสกุล
  - 3 ชื่อตระกูล หรือ วงศ์สกุล
- ❑ **ตัวบ่งชี้ตัวที่ 2**
  - 4 ไม่ระบุแหล่งที่มาของหัวเรื่อง

600 หัวเรื่องชื่อบุคคล

รหัสเขตข้อมูลย่อย

- \$a ชื่อบุคคล (NR)
- \$b เลขกำกับชื่อ (NR)
- \$c ตำแหน่ง ยศ บรรดาศักดิ์ ฯลฯ (R)
- \$d ปีเกิด ปีตาย (NR)
- \$q ชื่อเต็ม (NR)
- \$x หัวเรื่องย่อยทั่วไป (R)
- \$y หัวเรื่องย่อยที่แบ่งตามยุคสมัย (R)
- \$z หัวเรื่องย่อยชื่อทางภูมิศาสตร์ (R)

ตัวอย่าง เขตข้อมูล 600

- 600 04 \$aเบญจรัตน์ สีทองสุข \$xปาฐกถา.
- 600 34 \$aสกุลขุนนาค.
- 600 04 \$aคึกฤทธิ์ ปราโมช, \$cm.ร.ว., \$d2453-2538. \$tไฟแดง.
- 600 14 \$aเคนเนดี, จอห์น เอฟ., \$d1917-1963.
- 600 04 \$aสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ \$q(วาสน์ สาสน์), \$d2440-2531.

610 หัวเรื่อง -- ชื่อนิติบุคคล

- **ตัวบ่งชี้ตัวที่ 1** ประเภทของชื่อนิติบุคคล
  - 0 ชื่อหน่วยงานที่ลงรายการแบบกลับค่า
  - 1 ชื่อตามกฎหมาย
  - 2 ชื่อหน่วยงานที่ลงตามลำดับ (ไม่กลับค่า)
- **ตัวบ่งชี้ตัวที่ 2**
  - 4 ไม่ระบุแหล่งที่มาของหัวเรื่อง

610 หัวเรื่อง -- ชื่อนิติบุคคล

รหัสเขตข้อมูลย่อย

- \$a ชื่อหน่วยงานใหญ่ หรือ ชื่อตามกฎหมาย (NR)
- \$b ชื่อหน่วยงานรอง (R)
- \$c สถานที่จัดประชุม (NR)
- \$d ปีที่จัดประชุม หรือปีที่ลงนามในสนธิสัญญา (R)
- \$x หัวเรื่องย่อยทั่วไป (R)
- \$y หัวเรื่องย่อยที่แบ่งตามยุคสมัย (R)
- \$z หัวเรื่องย่อยชื่อทางภูมิศาสตร์ (R)

ตัวอย่าง เขตข้อมูล 610

610 24 \$มหาวิทยาลัยมหิดล \$นักศึกษา \$สถิติ.

610 24 \$กระทรวงการต่างประเทศ \$การบริหาร \$ประวัติ

611 หัวเรื่อง -- ชื่อการประชุม

- **ตัวบ่งชี้ตัวที่ 1** ประเภทของชื่อการประชุม
  - 0 ชื่อหน่วยงานที่ลงรายการแบบกลับคำ
  - 1 ชื่อตามกฎหมาย
  - 2 ชื่อหน่วยงานที่ลงตามลำดับ (ไม่กลับคำ)
- **ตัวบ่งชี้ตัวที่ 2**
  - 4 ไม่ระบุแหล่งที่มาของหัวเรื่อง

611 หัวเรื่อง -- ชื่อการประชุม

รหัสเขตข้อมูลย่อย

- \$a ชื่อการประชุม หรือ ชื่อตามกฎหมาย (NR)
- \$c สถานที่จัดประชุม (NR)
- \$d ปีที่จัดประชุม (NR)
- \$e ชื่อการประชุมรอง (R)
- \$n เลขลำดับตอน ครั้งที่ประชุม (R)
- \$q ชื่อการประชุมที่ลงรายการภายใต้ชื่อตามกฎหมาย (NR)
- \$t ชื่อเรื่องของงาน (NR)

ตัวอย่าง เขตข้อมูล 611

611 24 \$aเอเซียนเกมส์ \$n(ครั้งที่ 13 : \$d2541 : \$cกรุงเทพฯ)
\$xสถิติ.

630 หัวเรื่อง -- ชื่อเรื่องแบบฉบับ

□ ตัวบ่งชี้ตัวที่ 1

ระบุจำนวนของอักขระที่ไม่นับในการเรียง ใช้เลข 0-9

□ ตัวบ่งชี้ตัวที่ 2

- 4 ไม่ระบุแหล่งที่มาของหัวเรื่อง

630 หัวเรื่อง -- ชื่อเรื่องแบบฉบับ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

- \$a ชื่อเรื่องแบบฉบับ (NR)
- \$d ปีที่ลงนามในสนธิสัญญา (R)
- \$p ชื่อตอน ส่วนของงาน (R)
- \$v หัวเรื่องย่อยตามรูปแบบการเขียน (R)
- \$x หัวเรื่องย่อยทั่วไป (R)
- \$y หัวเรื่องย่อยที่แบ่งตามยุคสมัย (R)
- \$z หัวเรื่องย่อยชื่อทางภูมิศาสตร์ (R)

ตัวอย่าง เขตข้อมูล 630

630 04 \$อิเหนา \$ประวัติและวิจารณ์

37

รศ.เบญจรัตน์ สีทองสุก
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

650 หัวเรื่อง -- ทัวไป

- ตัวที่ 1 ระดับของหัวเรื่อง
  - # ไม่มีข้อมูลบอกระดับความสำคัญ
  - 0 ทราบระดับความสำคัญ แต่ไม่ระบุ
  - 1 หัวเรื่องหลัก หรือ หัวเรื่องที่สำคัญ
  - 2 หัวเรื่องรอง
- ตัวบ่งชี้ตัวที่ 2
  - 4 ไม่ระบุแหล่งที่มาของหัวเรื่อง

650 หัวเรื่อง -- ทัวไป

รหัสเขตข้อมูลย่อย

- \$a หัวเรื่องทัวไป หรือ ชื่อทางภูมิศาสตร์ (NR)
- \$c สถานที่ของสถานการณ์ (NR)
- \$d ปีที่เกิดสถานการณ์ (NR)
- \$e ค่าที่แสดงความสัมพันธ์ของหัวเรื่อง (NR)
- \$v หัวเรื่องย่อยตามรูปแบบการเขียน (R)
- \$x หัวเรื่องย่อยทัวไป (R)
- \$y หัวเรื่องย่อยที่แบ่งตามยุคสมัย (R)
- \$z หัวเรื่องย่อยชื่อทางภูมิศาสตร์ (R)

ตัวอย่าง เขตข้อมูล 650

650 #4 \$aกีฬา \$xกติกา.

650 #4 \$aการพัฒนาชนบท \$zไทย \$xรวมเรื่อง

650 #4 \$aอินเตอร์เน็ต (ข่ายงานคอมพิวเตอร์)

651 หัวเรื่อง -- ชื่อทางภูมิศาสตร์

- ตัวบ่งชี้ตัวที่ 1 ไม่ระบุ ให้ใช้ช่องว่าง (#)
- ตัวบ่งชี้ตัวที่ 2
  - 4 ไม่ระบุแหล่งที่มาของหัวเรื่อง

651 หัวเรื่อง -- ชื่อทางภูมิศาสตร์

รหัสเขตข้อมูลย่อย

- \$a หัวเรื่องชื่อทางภูมิศาสตร์ (NR)
- \$v หัวเรื่องย่อยตามรูปแบบการเขียน (R)
- \$x หัวเรื่องย่อยทั่วไป (R)
- \$y หัวเรื่องย่อยที่แบ่งตามยุคสมัย (R)
- \$z หัวเรื่องย่อยชื่อทางภูมิศาสตร์ (R)

ตัวอย่าง เขตข้อมูล 651

651 #4 \$aไทย \$xประวัติศาสตร์ \$yกรุงศรีอยุธยา, 1893-2310.

651 #4 \$aแม่น้ำแม่กลอง \$xแ่งสิงแวดล้อม.

651 #4 \$aสะพานพระราม 8 \$xค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง.